

POSLOVNO PRAVO (PRAVO)-TEMATSKI PLAN I PROGRAM

školska godina 2022/2023.

Prof. dr Draško Bosanac, bosanacdrasko@yahoo.com

1. OSNOVNA LITERATURA

Knjiga “Poslovno pravo” (*Prvi deo*-Opšta i osnovna pitanja privrednog prava; drugi deo- Kompanijsko pravo ili pravo privrednih društava), Draško Bosanac, Beograd, 2020. i treći deo-Trgovinsko pravo /iz Poslovnog prava, Ines M. Besarović, "Intermex", Beograd, 2010/).

2. DODATNA LITERATURA

Zakon o privrednim društvima ("Službeni glasnik RS", br. 36/2011, 99/2011, 83/2014-dr. zakon, 5/2015, 44/2018, 95/2018, 91/2019 i 109/2021), Zakon o postupku registracije u Agenciji za privredne registre ("Službeni glasnik RS", br. 99/2011, 83/2014, 31/2019 i 105/2021) i drugi posebni zakoni koji se bave privrednim pitanjima iz nastavne materije i pojedinim institutima privrednog prava (Zakon o bankama, Zakon o Narodnoj banci Srbije, Zakon o osiguranju, Zakon o zadrugama, Zakon o tržištu kapitala, Zakon o javnim preduzećima, Zakon o slobodnim zonama.), važniji međunarodni izvori (ugovori i sl.). Zakon o obligacionim odnosima prisutan je u institutima Trgovinskog prava.

3. PREDISBITNE OBAVEZE

3.1 Aktivnosti u toku predavanja (maksimalni broj poena 15)

Studentima se preporučuje da posećuju predavanja.

Samim prisustvom na predavanjima student može da ostvari 10 poena, a uz aktivno učešće na predavanjima maksimalnih 15 poena.

3.2. Praktična nastava-vežbe (maksimalni broj 15 poena). Učešće u diskusiji o aspektima postupka stečaja u privrednom društvu na izlaganju ovog pitanja od, planirano angažovanog, stečajnog upravnika.

3.3. Seminarski rad (maksimalni broj poena 20)

Studenti su dužni da urade seminarski rad **slobodnim izborom teme** iz predmetne materije, poštujući opšte uputstvo fakulteta za izradu seminarskih radova (objavljeno na sajtu fakulteta) i uputstvo predmetnog profesora. Napisan seminarski rad studenti šalju profesoru Drašku Bosanac, na e-mail adresu: bosanacdrasko@yahoo.com ili ga predaju u štampanom obliku, ako iz bilo kojih razloga nisu rad mogli dostaviti u elektronskoj formi.

Prilikom slanja seminarskog rada, studenti su u obavezi da u propratnom tekstu e-mail-a navedu lične podatke: ime i prezime, broj indeksa i broj grupe u kojoj slušaju nastavu. Studenti su u obavezi da svoje radove dostave do roka koji odredi profesor.

Seminarski radovi se ne dostavljaju u štampanom obliku pre, posle i/ili na dan održavanja ispita, osim izuzetno, u dogovoru sa profesorom.

Seminarske radove pisati u obliku projektnih zadataka sa zadatim problemima iz prakse, uz njihovo obavezno izlaganje.

Seminarski radovi koji ne sadrže **pozitivnopravna rešenja (važće norme)**, već samo ranija, a da to nije u konkretnom slučaju cilj obrade teme, **biće vraćeni na doradu** ili, ako za doradu nema vremena, **biće bodovani sa minimalnim brojem poena** u slučajevima kada delovi rada odgovaraju izabranoj temi u nekim aspektima.

Za izradu seminarskog rada moguće je ostvariti do 10 poena, a za izlaganje preostalih 10.

3.4. Kolokvijum (maksimalni broj poena 20)

Kolokvijum je u obliku testa i obuhvata **gradivo od strane 6 do strane 53** (do ortačkog društva) iz knjige Poslovno pravo (Prvi deo-opšta i osnovna pitanja privrednog prava; drugi deo-Kompanijsko pravo ili pravo privrednih društava), Draško Bosanac, Beograd, 2020.-radna verzija (**odnosno ispitna pitanja od 1 do 23**).

4. ZAVRŠNI ISPIT (maksimalni broj poena 30)

Završni ispit student polaže pismeno ili usmeno.

Deo koji se odnosi na poslovno pravo obuhvata gradivo označeno ispitnim pitanjima 24 do 90, odnosno od **strane 65 do strane 295** iz knjige Poslovno pravo, Draško Bosanac, Beograd, 2020., kao i od **strane 165 do strane 205** i od **strane 226 do strane 229** iz knjige Poslovno pravo, Ines Besarović, "Intermex", Beograd, 2010., prema listi pitanja koja je data u nastavku. U štampanoj verziji knjige Poslovno pravo od 54. do 263. strane).

5. UPUTSTVO ZA IZRADU SEMINARSKOG RADA IZ PREDMETA POSLOVNO PRAVO

Koristiti opšte standarde fakulteta za izradu seminarskih radova i dodatak (uputstvo u nastavku) profesora tim standardima.

U P U T S T V O ZA IZRADU SEMINARSKOG RADA IZ PREDMETA POSLOVNO PRAVO

Izbor teme seminarskog rada je **slobodan** i zavisi od zainteresovanosti studenta za pojedine institute. Predmetni profesor može, u određenim slučajevima, zadati teme čija je izrada obavezna.

Seminarski rad treba da ima sledeće elemente:

- naslovnu stranicu,
- stranicu sadržaja,

- uvod,
- razradu,
- zaključak, i
- stranicu citiranih dela.

Obim rada: najmanje 15 stranica uvoda i razrade teme (znači, bez naslovne stranice, sadržaja i citiranih dela).

Naslovna stranica sadrži: naziv seminarskog rada (naziv teme), ime i prezime studenta, naziv predmeta na koji se rad odnosi, naziv profesora kome se rad predaje, naziv fakulteta i mesec i godinu kada je rad napisan.

Stranica sadržaja sadrži naslove koji postoje u radu i brojeve stranica na kojima se naslovi nalaze. Naslovi se navode u fontu koji imaju u samom radu. Naslovi drugog i trećeg nivoa se navode ispod naslova prvog nivoa sa malim razmakom u odnosu na njega.

Uvod je uvertira u rad. Sadrži: implikacije teme sa opštim društvenim pojavama, obrazloženje značaja istraživanja određene teme, kratki prikaz koncepta samog rada, napomene studenta u vezi konkretnog istraživanja i sl. Obično je oko jedne stranice.

Razrada sadrži materiju seminarskog rada, teme koja se istražuje.

Seminarski rad mora da sadrži fusnote (opcija u Wordu – „insert-reference-footnote“). Fusnote se navode uvek kada se koriste delovi teksta iz određenog izvora. Fusnote se ne stavljaju kada se objašnjava navedeni citat, kada se piše u kontinuitetu iz jednog izvora (samo nekoliko rečenica, posle se opet postavljaju), kada se pišu svoje reči, u zaključku, i sl. Fusnota sadrži: prezime autora, početno slovo imena, *naziv dela (italic)*, izdavača, grad izdavača, godinu izdanja dela, broj stranice na kojoj se citat nalazi. Stavlja se u navodnike, i prepisuje doslovce (**Primer:** Antonijević, Z., *Poslovi platnog prometa*, Finansijski studio, Beograd, 1970., str. 5). Poželjno je da se manje doslovno citira, a da se više parafrazira materija iz raspoloživih izvora. Fusnota izgleda isto i u slučaju parafraziranja, osim što ispred prezimena autora stoji prefiks: "Vidi".

Zaključak je rezime, rezultat istraživanja, sumirani, parafrazirani rad na prostoru oko jedne stranice. U zaključku se navode i zapažanja istraživača (studenta koji piše rad), saznanja do kojih je došao, stavovi i sl.

Stranica citiranih dela sadrži navod celokupne literature koja je korišćena u radu (knjige, časopisi, Internet stranice, itd.). Dela se navode po azbučnom/abecednom redosledu. Navodi se redni broj, prezime i ime autora, u sledećem redu se nalazi godina izdanja dela, naslov (*italic*), naziv izdavača, grad izdavača, godinu izdanja. Podaci sa Interneta se navode na sledeći način: stranica, naslov, prezime i ime autora (ako je navedeno) i datum preuzimanja teksta sa mreže. Rad mora da sadrži **minimalno pet citiranih izvora (udžbenici, publikacije, naučni i stručni radovi, pravni izvori, internet izvori itd.)**

Napomena: Zabranjeno je kopirati, prepisivati i slično, bez koršćenja tačnih navoda. Radovi u kojima se koristi princip COPY-PASTE materijala, teksta ili delova teksta sa Interneta bez navoda neće se uzimati u razmatranje i takvi radovi će biti negativno ocenjeni.

Seminarske radove je, kako je napomenuto, potrebno dostaviti predmetnom profesoru u elektronskoj formi.

Beograd, 18.09. 2022. godine

Prof. dr Draško Bosanac
bosanacdrasko@yahoo.com

5.1 TEME ZA IZRADU SEMINARSKOG RADA

PREDLOG MOGUĆIH TEMA-NASLOVA ZA SEMINARSKE RADOVE IZ PREDMETA POSLOVNO PRAVO

1. Pojam, predmet i metod privrednog prava
2. Izvori privrednog prava
3. Subjekti privrednog prava – pojam i karakteristike
4. Preduzetnik kao privredni subjekt
5. Pojam i osnovna obeležja privrednih društava
6. Zastupanje privrednog društva
7. Ortačko društvo (pojam i karakteristike)
8. Komanditno društvo (pojam i karakteristike)
9. Akcionarsko društvo (pojam i karakteristike)
10. Društvo sa ograničenom odgovornošću (pojam i karakteristike)
11. Likvidacija kao osnov prestanka privrednog društva
12. Stečaj kao osnov prestanka privrednog društva
13. Banke (pojam, osnivanje i pravni položaj)
14. Zadruga (pojam, osnovna obeležja i vrste)
15. Berze i berzanski poslovi – značaj i osnovna obeležja
16. Javna preduzeća
17. Slobodne zone
18. Privredne komore (pojam, članovi i delatnost)
19. Sudovi i rešavanje sporova u privredi
20. Ugovori robnog prometa – pojam i karakteristike
21. Ugovor o prodaji
22. Ugovor o posredovanju
23. Ugovor o zastupanju
24. Ugovor o prevozu stvari
25. Ugovor o špediciji
26. Ugovor o uskladištenju
27. Ugovor o komisionu
28. Ugovor o osiguranju
29. Ugovori o turističkim uslugama
30. Ugovor o građenju (i ugovor o inženjeringu)
31. Ugovor o transferu tehnologije
32. Ugovor o drugoročnoj proizvodnoj kooperaciji
33. Ugovor o franšizingu...

NAPOMENA: Osim predloga mogućih tema izbor tema iz predmetne materije je **slobodan.**

Beograd, septembar 2022. godine

Prof. dr Draško Bosanac

6. PITANJA ZA ZAVRŠNI ISPIT IZ PREDMETA POSLOVNO PRAVO

Pitanja za završni ispit obuhvataju pitanja od 24. do 90., a u prilogu su data i ostala pitanja iz prvog dela udžbenika koja predstavljaju materiju za kolokvijum.

PITANJA

24. Ortačko društvo (pojam, osnivanje i pravna priroda)
25. Ulozi u ortačko društvo, ortački udeli i prenos udela
26. Poslovođenje u ortačkom društvu
27. Prestanak ortačkog društva i prestanak svojstva ortaka
28. Komanditno društvo (pojam, osnivanje i evidencija podataka o članovima društva)
29. Komanditno društvo (ulog, udeo, dobit i gubitak, vođenje poslova)
30. Odgovornost komanditora
31. Prestanak statusa člana komanditnog društva i prestanak društva
32. Društvo s ograničenom odgovornošću (pojam, odgovornost i sloboda ugovaranja)
33. Osnovni kapital društva s ograničenom odgovornošću i udeli (osnovna pravila)
34. Prestanak društva s ograničenom odgovornošću
35. Upravljanje društvom s ograničenom odgovornošću
36. Unutrašnji nadzor poslovanja društva s ograničenom odgovornošću
37. Akti i dokumenti društva s ograničenom odgovornošću
38. Akcionarsko društvo (pojam i odgovornost za obaveze)
39. Opšte karakteristike akcionarskog društva
40. Osnivanje akcionarskog društva (osnivački akt i prvi statut društva)
41. Vrste i klase akcija (obične i preferencijalne akcije)
42. Raspodela dobiti u akcionarskom društvu (dividenda)
43. Sopstvene akcije akcionarskog društva
44. Povećanje i smanjenje osnovnog kapitala akcionarskog društva
45. Upravljanje akcionarskim društvom
46. Unutrašnji i spoljni nadzor u akcionarskom društvu
47. Prestanak akcionarskog društva
48. Likvidacija privrednog društva
49. Prinudna likvidacija
50. Stečaj, načela stečaja i stečajni razlozi
51. Organi stečajnog postupka i ovlašćeni predlagači pokretanja stečajnog postupka
52. Stečajna masa, unovčenje i deoba
53. Stečaj kao reorganizacija
54. Povezivanje privrednih društava
55. Ogranak privrednog društva
56. Predstavništvo stranog privrednog društva i poslovna udruženja
57. Banke (pojam i osnivanje)
58. Bankarski poslovi (aktivni, pasivni, neutralni)
59. Narodna banka Srbije (osnovne odredbe i organi)
60. Javno preduzeće (pojam, delatnost od opšteg interesa i osnivanje)
61. Cilj osnivanja javnog preduzeće, uslovi za obavljanje delatnosti i imovina

62. Zadruga (pojam; zadružne vrednosti i principi; delatnost zadruga)
63. Vrste zadruga
64. Privredne komore (pojam i vrste)
65. Posebna tela za rešavanje sporova pri Privrednoj komori Srbije
66. Regulisano tržište (berza) i MTP (multilateralna trgovačka platforma) (organizator tržišta; poslovi na regulisanom tržištu; minimalni kapital)
67. Kadrovska osposobljenost i tehnička opremljenost regulisanog tržišta
68. Pojam ugovora u privredi ili ugovora robnog prometa
69. Vrste ugovora u privredi
70. Načela ugovaranja
71. Zaključivanje ugovora u privredi (ponuda i prihvatanje ponude)
72. Uslovi punovažnosti ugovora u privredi
73. Forma ugovora u privredi
74. Ispunjenje ugovornih obaveza
75. Dejstvo ugovora među ugovornim stranama
76. Obezbeđenje ugovora (kapara)
77. Izmene i raskid ugovora u privredi
78. Ugovor o prodaji
79. Ugovor o posredovanju
80. Ugovor o zastupanju
81. Ugovor o prevozu stvari
82. Ugovor o špediciji
83. Ugovor o uskladištenju
84. Ugovor o komisionu
85. Ugovor o osiguranju
86. Ugovori o turističkim uslugama
87. Ugovor o građenju
88. Ugovor o transferu tehnologije
89. Ugovor o drugoročnoj proizvodnoj kooperaciji
90. Ugovor o franšizingu

PITANJA ZA KOLOKVIJUM

1. Pojam, predmet i metodi poslovnog prava
2. Odnos između poslovnog prava i građanskog prava
3. Izvori poslovnog prava koje utvrđuje država
4. Autonomni izvori poslovnog prava
5. Opšti principi i načela privrednog poslovanja
6. Preduzetnik (pojam, imovina, odgovornost za obaveze)
7. Poslovno ime, sedište i delatnost preduzetnika
8. Poslovođa i ostali zaposleni kod preduzetnika
9. Pojam i osnovna svojstva privrednog društva
10. Delatnost i registracija privrednog društva
11. Vrste privrednih društava
12. Osnivački akt, statut i ugovori u vezi sa društvom
13. Odgovornost za obaveze društva
14. Sedište društva i prijem pošte
15. Poslovno ime privrednog društva

16. Zastupanje privrednog društva
17. Imovina i kapital privrednog društva, utvrđivanje vrednosti nenovčanog uloga
18. Lica koja imaju posebne dužnosti prema privrednom društvu i povezana lica
19. Dužnost pažnje i dužnost prijavljivanja poslova i radnji u kojima postoji lični interes
20. Dužnost izbegavanja sukoba interesa
21. Dužnost čuvanja poslovne tajne
22. Dužnost poštovanja zabrane konkurencije
23. Pravo na informisanje članova društva

METODI IZVOĐENJA NASTAVE

- konsultacije "ex cathedra",
- interaktivni metod, aktivnost i inicijativa studenata,
- analiza slučajeva iz prakse i pravna radionica (vežbe).

Ukupan fond časova predavanja za Beograd-svaki utorak u 14 časova. Raspoloživo vreme, od **26 školskih časova** u kome je moguće upoznavanje sa osnovima nastavnih pitanja, uz određene primere iz prakse (vežbe 2-4 časa). **Studenti u ostalim konsultativnim centrima imaće terminiranu nastavnu aktivnost shodno mogućnostima, a u stalnom kontaktu sa profesorom putem mejlova i onlajn platforma <https://onlinenastava.ppf.edu.rs>** (lozinka za ulaz je: **online@ppf**). **Kolokvijum** se održava 22.11.2022.g., a **završni rad** (naknadni termin). Rok za dostavljanje **seminarskog rada** je 05.12.2022.g., a njegova odbrana će biti održana 12.12.2022.g. Mogućnost promene termina zbog određenih okolnosti koje utiču na nastavni proces.

OCENA ZNANJA (maksimalni broj poena 100)

Aktivnost	Broj poena
Aktivnosti u toku predavanja	15
Praktična nastava	15
Izrada seminarskog rada	20
Kolokvijum	20
Završni ispit	30
Ukupno poena	100

OSTALE NAPOMENE

- **ispitna pitanja** (90, formulacija koja obuhvata suštinu instituta), ispit **pismeni ili usmeni**, zavisno od broja prijavljenih ispita i okolnosti realizovane nastave;

- **seminarski rad** (mogućnost izbora teme, poštovanje metodološko-tehničkih standarda), obaveza dostavljanja u određenom roku, izuzetno 10 dana pre početka ispitnog roka, **obratiti pažnju na aktuelnost izvora-pozitivnopravna rešenja (!); vraćanje radova** (*vraćanje radova na doradu, ukoliko ima vremena*); stariji izvori u funkciji ranijih zakonskih i teorijskih rešenja i u funkciji upoređivanja rešenja).

- **kolokvijum-obuhvata oko 33% ukupnog gradiva- prvih 23 ispitna pitanja** (20 poena;

- **završni ispit-obuhvata sledećih oko 67% gradiva-67 ispitnih pitanja** (30 poena), što znači da je moguće ostvariti u predispitnim aktivnostima **70 poena** sa pripadajućom ocenom (8-osam);

- **konačna ocena** dobija se na osnovu zbira poena iz predispitnih i ispitnih obaveza,
- **moгуćnost kontinuiranih konsultacija** o svim pitanjima predmeta i pripreme ispita: (bosanacdrasko@yahoo.com).

CILJ IZUČAVANJA PREDMETA

Upoznavanje studenata sa bitnim pitanjima poslovnog prava i sticanja dodatnih znanja o položaju privrednih subjekata i njihovom pravnom poslovanju na tržištu, kojima se student nisu bavili u "srodnim" predmetima na ranijim godinama studiranja. Takođe, da upozna studente sa osnovnim etičkim pojmovima i njihovom primenom u svetu biznisa, te da ukaže da pravno i etičko ponašanje u poslovnom biznisu donosi koristi-poslovni cilj (dobit) i sa pravnim "okvirom" u tom smislu.

Izučavanje ovog predmeta treba da omogući stvaranje pretpostavki studentima da steknu znanja koja će im omogućiti i olakšati rad u privrednim i ostalim subjektima koji se bave najrazličitijim delatnostima (proizvodnja, promet roba i usluga, finansijske transakcije, obavljanje poslova u javnom interesu i dr.), a da pri tome uvažavaju osnovne postulate prava i etike poslovanja i da budu odgovorni u donošenju poslovnih odluka ili u tumačenju normi vezanih za te odluke.

ISHOD PREDMETA

Osposobljenost studenata za bolje snalaženje u tumačenju propisa u poslovanju privrednih subjekata. Sticanje sposobnosti da prepoznaju pravno i moralno sporna pitanja u poslovanju, kao i da razumeju uticaje alternativnih rešenja datog poslovnog problema na društvo i prirodnu sredinu.

SADRŽAJ PREDMETA

1. Teorijska nastava:

- pojam, predmet i metod poslovnog prava, odnos sa drugim granama prava, izvori poslovnog prava,
- subjekti privrednog prava (preduzetnici, privredna društva, društva drugih pravnih formi),
- privredna društva: pojam i osnovna obeležja, vrste, imovina i svojina, poslovno ime, delatnost, sedište, upis u registar, zastupanje, osnivanje, upravljanje, povezivanje, reorganizacija i prestanak,
- javna preduzeća, privredne komore, slobodne zone,
- društva drugih pravnih formi: banke, zadruge berze, društva za osiguranje,
- ugovori robnog prometa uopšte,
- pojedini ugovori robnog prometa,
- bankarski poslovi i hartije od vrednosti

2. Praktična nastava (vežbe)

- analiza praktičnog domašaja načela i pojedinih instituta poslovnog prava (stečaj, delatnost APR-a itd.)
- pregled privrednopravne i sudske prakse vezano za pojedine institute poslovnog prava, studije slučajeva,
- etički aspekti marketinga,
- poslovni moral i društvena provera

Beograd, septembar 2022. godine